

Előfizetési árak:
 egész évre 4 ft., félévre 2 ft.,
 negyedévre 1 ft.
 Egyos szám ára 8 kr
 hirdetések mersékelt árak szerint.

A lap megjelenik minden oad-
 törtökön.
 Felelős szerkesztő:
ENDRE JÁNOS

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: Arpád-ut 20.
 hova a lap anyagi részét illető közle-
 menyek és előfizetési pénzek küldendők
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Palota—Ujfalú.

A kereskedelemügyi miniszter figyelmébe.

Lapunk múlt számában jeleztük, hogy Volfner Tivadar orsz. gyűl. képviselő és Chobot Ferencz rákospalotai plébános egy küldöttséget vezetett a kereskedelemügyi miniszterhez azon ezéliből, hogy a rákospalotai közönség jogos kívánságára Palota—Ujpest előtt, Palota—Ujfalú elnevezés alatt még egy állomást, vagy megállóhelyet létesítsen. A kérés jogos, a mennyiben Rákospalotának ezen ujonnan épült része, melyet Ujfalúnak neveznek, távol esik Palota—Ujpest állomásától és az ottani lakók legnagyobb része a munkásosztályhoz tartozik és pedig az államvasut munkásosztályához, kiknek majdnem közelebb esik az ut a fővároshoz, mint Palota—Ujpest állomáshoz. Azonkívül az ottani építkezés oly rohamos, hogy dacára annak, miszerint Rákospalotának azon része már most is nagyobb az anyja falunál, egy—két év múlva 3—400 házzal meg fog szaporodni úgy, hogy Rákospalotának a fővárosba közlekedő közönsége most is legnagyobb részét az ujfalusiak képezik, ámde azoknak száma rövid idő alatt meg fog kétszerezédni.

És ez a megállóhely, mely a közlekedést nagyban előmozdítaná, az államvasutnak csak nagyon csekély anyagi áldozatába kerülne, mert az Istvánbeli intézet kertészetének végén ugyanis van egy őrház, a mellé csak egy kis várótermet kellene építeni és nyélbe volna ütve az egész, néhány száz embernek az érdeke pedig méltányos orvoslást találna.

Csak hogy nálunk az a baj, hogy minden csekély dolgot roppant sokáig kell tanulmányozni. Különösen pedig a kereskedelmi miniszteriumban nem értik meg mindjárt a közönség érdekét, hanem rendesen addig tanulmányoznak, amíg a közönség érdekét előmozdító dolgokat agyon tanulmányozzák. A mióta Baross Gábor meghalt, azóta ilyen csekély dolgokra nem igen terjed ki a miniszterium figyelme és az a bizonyos „tanulmányozás” nagyon sokáig szokott eltartani.

Mi nagyon szeretnénk, ha ezuttal eszlatkoznánk a tapasztalat árán szerzett véleményünkben és kívánjuk azt, hogy ennél a dolognál ne sokat tanulmányozzanak a miniszteriumban, mert a rákospalotaiak kemény emberek és ha egyszer leadták a voksot a kormányra, akkor megkívánják azt, hogy jogos érdekük méltányos elintéztet nyerjen.

De a megállóhely létesítése magának az államvasutnak is érdekében áll. Hiszen jól tudják azt a kereskedelmi miniszteriumban, hogy a vasuti munkások is emberek, azoknak is, ha nem is bársonykárpittal díszített lakásban, de mégis egy kis szobácskában és konyhában kell lakni. Lakbért nem kapnak és a legvégsőbb határig leszorított fizetésükből, mely az éhenhalásra sem elég, nem tudnak a fővárosban lakbért fizetni, tehát ki mennek a főváros környékére, a hol a lakbérviszonyok mégis valamivel kedvezőbbek. Ilyen munkása az államvasutnak legalább 4—500 lakik Rákospalotán, illetve ebben az ujonnan telepített Ujfaluban, de ezeknek jelenleg fél óráig kell e-

golni, míg az állomáshoz, vagy az állomástól haza érnek, tehát az államvasut saját munkásaira való tekintetből is nagyon méltányos dolog volna az új megállóhely létesítése és pedig igen sürgősen, hogy még e század történelmébe jegyezhessek fel a kereskedelmi miniszterium jóindulatát.

Uram jöjjön el a te országod és adj a rákospalotaiaknak minél előbb egy megállóhelyet.
Endre János.

Iskolaépítés, utcaburkolás.

Ujpest község képviselőtestületének rendkívüli közgyűlése 1898. júl. 23-án.

Két fontos ügy felett határozott múlt szombaton Ujpest község képviselőtestülete. A vallás- és közoktatásügyi miniszter sürgelése az iskolák építése, — és a vármegye átiratára, az Arpád-ut burkolása fölött.

Az iskolaépítésre vonatkozólag azt rendelte el a közoktatásügyi miniszter, hogy ha a község f. evi augusztus 4-éig nem nyilatkozik az iskolaépítés ügyében úgy foglalkozni fog azzal a tervvel, hogy miként szüntesse be Ujpesten az állami iskolákat és akkor a községnek magának kell iskoláit fenntartani.

A miniszter ugyanis azt óhajtja, hogy a község építtessen 5 iskolaépületet, meg pedig az Attila-utcában egy iskolaépületet 14 tanteremmel, az Istvánteren egy iskolaépületet 14 tanteremmel, a gyár-utcában egy iskolaépületet 20 tanteremmel, a virág-utcában egy iskolaépületet 20 tanteremmel és a Baross-utcában egy iskolaépületet 14 tanteremmel. Azonkívül minden iskolához egy tornaterem, igazgatói iroda és egy szoba és konyhából álló iskolaszolgái lakás építtessenek.

A közoktatásügyi miniszter viszont hajlando az iskolákat 50 évig az állam részére berbe venni és minden tanteremért a helyi viszonyoknak megfelelő lakbért fizetni a község segélyét és az 5%-os pótdótot elegendőni.

Az Arpád-ut építésére vonatkozólag Pestmegye törvényhatósága leküldte a megyei közgyűlésnek a határozatát, melynel fogva a megye

boldoggá tette: felette mint köd borong az első szerelem, régi tünderálmom és felbolygatom az alvók csendes nyugalomát.

Nemsokára én is odaköltözöm hozzájuk és boldog leszek. De boldog aki meghalhat ifjan, kejes gyönyörrel, kejes boldogtalansággal s én most leszek boldog, most amidőn szívem, lelkem minden vágya, reménye, szenvedése meghalt.

— Jöjjetek el ide mind, ti, akik életemben szerettetek, jöjjetek el még egyszer, látogassátok meg utoljára, mert jön a vad fergetek és a semmiségbe sodor, mint az elfonnyadt, elsárgult levelet.

Rázzad csak bős vihar, rohanj! Lelkem már nyugodt, már tiszta. Keblemben jötevé melegét érzek. Elmulok, meghalok csendesen, nyugodtan, mint a gyermek, aki nem tudja még, miért jó neki meghalni? Elmulok, mint a száraz level, mint a fa, melyet megfosztottak galyaitól és regen korhad... Meghalok! De először eltemetem életem emlékeit, ismét elsirdogálok rajtuk, hiszen ez olyan jól esik az én öreg szívemnek. Velem együtt megszűnnek azok is, eltemetem, elrejttem a rózsákat, melyek pirossága eltűnt, mint arczom üdesége; az elsárgult csokrokat, szalagokat, összezsugorodott virágokat, melyek elporladoznak, mint minden vágyam, minden emlékem, egész életem.

Tizenhat éves volt... pirosuló rózsabimbó, viruló virág. Kis ábrándos, pajkos leányka.

A vén leány.

Csak két barátja volt: az emlékezet és a magány.

Kis falusi lakában édegett csendesen. Napjai egymásután hasonló nyugalomban zavartalanul teltek el. Vén leány volt, kezei vékonyak, kiaszottak haja tiszta fehér arca ráncos, de szemében meg volt valami bánatos boru, ajkain a néha-néha végigrezdülő fájdalmas mosoly... Mindenki jónak, szelidnek ismerte, szerette ifju, öreg, jó szíveért, szíves szavaiért, bánatos arcaért.

Késő ősz van. A falu utczájára köd feküdt es nemsokára rájött a sötétség. Mindenütt néma csend honol, csak a szel sivitása hallatszik.

A vén leány szobájában ül. Halkan morzsol néhány szót, azután csendes gondolkodásba merül. Elgondolkozott. Meghalok nemsokára, meghalok nyugodtan... Hosszu haladoklás után egy boldog percz a halál.

Hetven év repült el fejem felett, hetven év! Lelkemre, mint köd a fehér lepellel leborított téli mezősegre, régen leborult a bánat sötétje, az életem nem volt virág, mely nyílt és elhervadt, hanem száraz level, mely régen, évtizedek előtt elhullott fájáról és ott a fa tövében az idő porlasztotta el... a szívem csupa bánat, életem sivar, rideg, magányos, az emlékezet egy temető, melyben régen lenyugodtak szeretteim, barátaim, mindenki, akit ismertem, aki életem perceit vidámmá,

TÁRCZA.

Idának.

A bái termek tarka tömegében.
 Hol versenyvársárt úz húság s fény,
 Kifestett lelkü lengő párok között.
 Hol annyit ér egy, a mint felöltözött, —
 Nem ott kereslek téged lányka én.

Hol a divatnak minden szív kitarva,
 Egyformán édes minden bűn s erény.
 Hol minden vágy érdek boldogját járja
 S önzésből testvér nem a testvér párja, —
 Nem ott kereslek téged lányka én.

Jöjj el oda, hol édes zizenéssel
 Perog a fákról a fáradt level.
 Hol madárpár a bokrok árnyékában,
 Bugó szellő az erdő zöld lombjában
 Szívek sorsáról agg titkot regél.

Hol a természet ünnepeid csendjét
 Önző emberhang nem zavarja fel,
 Hol Istenáldás leng minden fűszálon
 S szebb, jobb az élet, mint máshol az álom,
 A hol a lélek égi szárnyat lel.

Jöjj el oda! S ha majd az esthomályban
 Ezüstfényt öntnek ránk a csillagok, —
 Mint árvafűzfa tereád hajolva,
 Ott mondom el majd néked szívdobogva,
 Hogy én milyen boldogtalan vagyok...

Székesfehérvár.

Chalupka Rószó.

hajlandó a községnek az évi 1000 frt utfenntartási költséget elengedni és 50 éven keresztül évi 5300 frt segélyt adni a községnek. De kiköti magának azt, hogy ha az ut 1899. évi január hó 1-eig készen át nem adható a községnek, valamint ha a község közezelvám szedésre jogot szerez, a segélyt megvonja a községtől.

Mind a két fontos ügy elének eszmecsere adott okot. Különben a gyűlés részletei a következők:

A közgyűlést mult szombaton d. u. 4 órakor Ivánka Pál főszolgabíró nyitotta meg. A képviselők nagy számmal jelentek meg és nagy érdeklődéssel viseltettek a fontos ügyek iránt.

Zsoldos János főjegyző felolvassa a főszolgabírói rendeletet, a melyben a közoktatásügyi miniszterhez a közigazgatási bizottság útján felhívja a községet az iskolaépületek építésére vonatkozó nyilatkozattételre.

Azután ismerteti az iskolaépítésre vonatkozó eddigi munkálkodását és javasolja, hogy keressék fel a közoktatásügyi minisztert arra, hogy meg 60 nap időt adjon arra, hogy a községi mérnök a költségvetést és terveket elkészíthesse, melyeket aztán fel fognak terjeszteni a miniszterhez.

Több hozzászólás után a képviselőtestület elvileg elfogadta a miniszter rendeletét és 60 nap halasztást fog kérni.

A közgyűlés második tárgya a József-utcai Fröbel-egylet fele ovoda államosítása volt. A közoktatásügyi miniszter hajlandó említett ovodát államosítani, ha a község a dajkáknak eddig fizetett 100 frt díjat 120 frtra emeli fel.

Egyhangulag elfogadták.

Most következett az Árpád-ut építésének biztosítása.

Zsoldos János főjegyző felolvassa Pest megye törvényhatóságának leiratát, melynek lényegesebb pontjait fentebb előadtuk és kérdi a képviselőtestületet, hogy ehogadjá-e a megye ezen határozatát.

Elfogadták.

Zsoldos János főjegyző bemutatja ezután az ajánlatokat.

A beérkezett ajánlatok alapján az előjáróság a következőket ajánlja: *Hazai aszfaltipar részvénytársaságát*. Középen 8 m. szélességben betonlapra fektetett aszfalt-macadam, szélen hengerelt zuzott kőalapra fektetett 18-18/12-14 czm. visegrádi felkoczkakó. 155 789 frt 20 kr. *Összköltség 20 évi fenntartás számba vételével jelenleg 180,871 frt 12 kr.* *A Magyar keramiai gy. r. t. és Braun Józsefét*. Középen 8 m. szélességben betonlapra fektetett 14-16/13-15 czm. satori felkoczkakó. 150 736 frt 80 kr. *Összköltség a 20 évi fenntartás számba vételével jelenleg 188 633 frt 84 kr.* *A Roheim Náthánét*: Középen 8 m. szélességben hengerelt zuzott kőalapra fektetett 18-18/12-15 czm. korláti kő, szélen

hengerelt zuzott kőalapra fektetett 200²/15-16 czm. korláti idomitott kő. (Idomitott kő nem volt a pályázatban. Szerk). 154.418 frt 96 kr. *Összköltség a 20 évi fenntartás számba vételével 184,670 frt 90 kr.*

Roheim Náthán és Braun József pótbeadványt nyújtottak be, a melyekkel ajánlataikat vélték szebb színben felülnetni, ezek ellen azonban a Hazai Aszfalt-ipar részvénytársaság nagyon helyesen óvást emelt. Most e körül forgott egy kis vita, hogy a képviselőtestület elfogadjá-e vagyis figyelembe vegye-e a pótbeadványokat.

Dr. Hedervári Soma, dr. Fuchs Ignác, Czippauer János és Friedmann Armin hozzászólása után a képviselőtestület a pótbeadványokat melőzte.

Friedmann Armin ajánlja az aszfalt-macadamot, Csepreghy Pál aszfalt- és gránitot, Ladányi Zsigmond keramitot, Mady Lajos a legolcsóbb ajánlatot, Dezső Lajos, bazaltot (Roheim ajánlata) és Ivánka Pál főszolgabíró a kockakövet.

Ezen felszólalások után Ivánka Pál a közgyűlést 10 perczre felfüggeszti.

A tíz percz beteltével Ivánka Pál főszolgabíró a gyűlést újból megnyitja és felhívja a községi mérnököt az egyes utburkolási anyag megismertetésére. Azután felszólalt még: dr. Hedervári Soma az aszfalt mellett, Ladányi Zs. a keramit mellett és Czippauer J. a bazaltkő mellett. Erre Ivánka Pál főszolgabíró elrendelte a nevszerinti szavazást. *A Hazai aszfaltipar részvény társ.* ajánlata mellett szavaztak: Lindt János, Friedmann Armin, Deutsch Zsigmond, Mady Lajos, dr. Hedervári Soma, Csepreghy Pál, Krapp Mihály, Schwartz Jakab, dr. Lichmann Henrik, dr. Hedervári Ernő, Kárpáti József és Schreiber Gyula. *A magyar keramit gyár rész. társ. és Braun József* ajánlata mellett: Hochbaum Jakab, Ladányi Zsigmond, Kárie Jeromos, dr. Fuchs Ignác, Kuthy István, Latisz János, Egermann József, Erős Antal, Dória Károly, Lorberbeck Kálmán, Barth Mór, Schwarz Ede és Winternitz Gyula. *Roheim Náthán* ajánlata mellett: Gurányi István, Ráday Antal, Schreiber Gyula, Deutsch Zsigmond, Fornheim Dávid, Klein József, dr. Salgimann János, Csepesanyi Bela, Csepreghy Pál, Schmiedt Richárd, Czippauer János, Gerő Zsigmond, Hevesi Vilmos, Geduly Lajos, Kárpáti József, Radics Dávid, Sonnenfeld Samu, Dezső Lajos, Krapp Mihály és Schwarz Ede.

Ennelfogva az egyenlő jótállást biztosító legolcsóbb ajánlat melőzésével *Roheim Náthán* ajánlatát fogadták el, a ki a mult évben egy kisebb ajánlatnak sem tudott eleget tenni.

Azután elhatározta a közgyűlés, hogy az utépítésre vonatkozólag csak birtokon kívül lehet fellebbezni. Ezután egy holtágu bizottságot választottak, mely a szerződést az előjáróság és a vállalkozó között meg fogja kötni. Schmiedt Richárd ajánlja, hogy ez a bi-

zottság egyúttal bizassek meg a munkák ellenőrzésével. Elfogadták.

Ezzel a közgyűlés egy felelfosztási ügy tárgyalása után véget ért. Bárcsak ne lenne még újabb okunk az ut építésével foglalkozni.

Tűz a jutagyrában.

Az Ujpesttel szomszédságban levő »Első osztrák jutafonó- és szövőgyár« magyarországi fiókgyártelepen nagy és majdnem végzetessé vált tűz pusztított most kedden del-előtt. A nagy tűz nemcsak a nagyterjedelmű gyárat veszélyeztette, hanem ha a szel nem oly szerencsés irányban folytatta volna útját 8-900 újpesti és rákospalotai munkás jó időre kenyér nélkül maradt volna, mert a gyár hetenkint 8-9000 frtot fizet ki munkásai között. De a szerencsétlenségnek mindig szerencse is szokott közreműködni és így a gyár nem szünteti be üzemét és a munkások kenyere a jövőben is biztosítva van. Ez anynyiban is örvendetes szerencse, mert ez a gyár eddig is a leghumánusabban bánt munkásaival, a kik a legnagyobb igyekezettel iparkodtak a veszedelem elhárításán közreműködni.

A tüzesetről a következőképen értesítjük olvasóinkat:

A központi tűzörseg kedden d. e. pontban fel tizenegy órakor azt az értesítést kapta, hogy az »Első osztrák jutafonó és szövőgyár« magyarországi fiókgyártelepe ég. Nyomban megadta a jelzést a többi tűzörsegnek is és tíz percz múlva már hangos volt a szeles váci-uton a tűzhöz kivonuló tűzoltóság kürtzavatól.

A fővárosi tűzoltóságot azonban, a melyet Szerbovszky Szaniszló tűzoltóparancsnok vezetett, jóval megelőzték a Wolfner Gyula és társa cég gyártólói, a kiket nyomban az újpesti, a csavargári és rákospalotai tűzoltók követtek, természetesen a jutagyratűzoltósága is jelen volt.

Tizenegyre járt az idő, a mikor mindannyian oltáshoz fogtak.

A tűz a gyár hátulso részében 70 méter hosszúságban és 20 méter szélességben szabadon beraktározott jutafonalkötegekben ütött ki. A láng innen a szinten 70 méter hosszú és 20 méter széles, zsindélyvel fedett, párhuzamosan álló raktarra esapott át, nehány percz és ez is lángokba borult.

Az oltásnál az újpesti gyakorlattól hazamenő Molinári ezred egy százada is segített, míg a másik század a tűz helyszíne körül kordont vont, mert a tűznek ezer meg ezer nézője akadt.

A jutafonó ép olyan rohamosan ég, mint a kender és így a szabad és fedett raktár egy óriási nagy füstgomolyt kepezett.

Legelőbbben is a kezfecskendőket vettek használatba, ezeknek vizsugarai azonban nem bizonyultak elég erőseknek és így a tűzolto-

A lánykaalmok rózsaszínű ködképi lelkét befőték a boldogsággal, kebleben zsongtak az érzelmek s mint kis mehek szállottak virágról virágra, minden kis apró esecsebecset, apróceprő dogot bearanyoztak kedves szeretettel. Tizenhat éves volt amidőn először beszélt avval a komoly arcú, lángoló szemű fiatal emberrel, ki neki mondhatatlan fájdalommal beszélt a rossz világról, boldogtalanságról, közeli halátról... Beteg volt nagyon és az a tizenhat éves lányka úgy el tudott vele játszodozni, kiverte fejeből a bolondos, fájdalomtelt panaszokat és hívta magával ki a mezőre és szűzi lelke aranyos vidorságával vitte tova a meglegedes, az ábrándok világába. Becézgette a nagy embert az a kicsiny pirospozsgás arcú lányka, mint játékszerevel úgy bánt vele, hogy mosolyra keltse... Mikor azután ott hagyta őt a nyár végével a fiatal ember, úgy érte, hogy a szíve fáj, összezsorul a vágytól, hogy ismét hallja annak az ifjunak mélabus beszédét, lassú a bánnattól borongó arcú, a mely tűzű szemeket... Visszajött nemsokára és megtartották a közfogót. Elment azután és nem jött vissza többé soha... S a lányka boldogtalannak érte magát, hervadt, hervadt lassan és sirba vágyott... fel a menyországba az angyalok közé.

— Volt egy jólelkű nővére, ki titokban szeretett. Olyan szép volt, mint egy angyal égszínű szemével, hó arczával és lesimuló aranyzóké selyemhajával... Boldogtalan

volt, titokban szeretett. Szenvedett mint egy mártir egő lelkében perzselő hevű szerelmével, kéjes gyötrelmével... Epedett titokban sajgó szívvel, végtelen sóváron. Fekete éjszakában, amidőn a vihar végigseperte az utcákat, odajött hozzá az imádott férfi. Ő virrasztott; és az örülésbe kergette a gondolat, hogy neki tavoznia kell innen, mert külsőben meghal gyötrelmében. Levelet irt nővéreinek: »Elmegyek velem, mert otthont ígert nekem, elmegyek velem, akit meg nem láttam soha közéről, aki fölém el volt szakítva, elválasztva, mintha én fogoly lettem volna, megközelíthetlen. Elmegyek velem és nem kerdezem, hogy hova visz, elmegyek, mert nem tudok a szívemnek parancsolni, követem vakon. Ne félj el, ha el is itél a világ, ha tudna, a halottak mindent tudnak, apánk a zsarnok és te én édes Jolánom eljettek boldogul... El is ment. Reggel ott találta meg ezt a levelet és abban a lesimuló aranyzóké tekeresét... És visszajött a nővér néhány hónap múlva rongyokkal takarva sebzett testet, lázas viharos, vad éjszakában holt betegen, mint egy koldus vérszorogva nyomorultán. Meghalt másnap és a megtört lelkű nővér megsiratta...

Múltak az évek... kihajtott szívében újra a szerelem és szerelt igaz szenvedélyvel egy gyönyörű férfit, ki a társaság hőgyeit rajongásra keltte. Kitérték az esküvő napját s midőn már az esküvőhöz minden előkészület meg lett tve, midőn a menyasszony szerelmes

szíve teljes boldogságban áradozott, jött a vőlegényi lesújtó hír, hogy apja meghalt és haza kell mennie... Haza ment és nemsokára jött a levél tőle: »Az ég adjon erőt fájdalmam elviseléséhez. Anyám akaratahoz mást kell oltárhoz vezetnem. Elj boldogul!« A menyasszony elkéseredett és daczolt, tüntetett a hűtlen vőlegény ellen, kinek gazdag mátkát jelölt ki az anya, de a leánytól kosarat kapott. Tüntetett és el tudta tojtani szerelmét, daczolt lelke egész keserűségével. Körülrajongták imádói s ő szörta gyönyörű szemei szédítő pillantását. Megbűvölte ismét a hűtlenné lett vőlegényt, ki örüiten beleszeretett most és mint bűnbánó könyörgött bocsánatért. De ő türehtetlen maradt... feledni akart és tudott, mert daczolt... s az előtte örült fájdalmában vonagló és kegyelemért esdő férfunak teljes daczczal mondta: Soha, soha!...

* * *
S most ott ül falusi lakában és hullajtja könnyeit az elsárgult cseprokrokra, összezsugorodott viragokra...

Künn rázza a vihar az ablakot és a vén leány szeméből valami melegség sugárzik ki a remény derűjével arczára. Majd a meglegedett bosszu vonaglása fut végig rajta:

— Rázzad csak bős vihar az ablakot, rázzad csak.

... Eljön nemsokára a másik fergeteg is és a semmiségbe sodor engem, mint egy elfonyadt, elsárgult levelet...

Gedő Simon.

ság minden igyekezetét odairányította, hogy a nagy gőzfűtőcsendőt minél hamarabb működésbe tudja hozni. Ezzel mintegy husz percet telt el, míg végre a nagy gőzszivattyú hőrögvé életjelt adott magáról. Egy óriási vízlöveg és a gép elkezdte rendszeres működését. Ekkor a nagy víz-ugárba összepontosították a kis szivattyúk vizsugarait és megkezdődött az oltás.

Szerencse, hogy a szél kelet felé fújt, tehát a gyár épületétől ellenkező irányban, mert különben a gyár mindenestől elpusztult volna. Így csupán a két raktár esett áldozatul, azonban itt volt a gyár legértékesebb anyaga felhalmozva: 600 bál jutafonál, egy negyed millió forint értékben. Ez mind elpusztult és égni fog meg napokig, különösen a belső raktárban, mert itt az egyes kötegek, a melyek egy méter átmérőjűek szorosán egymás mellé voltak raktározva.

Delben megjelent Kolozsvázy rendőrkapitány és a főkapitányságnak nyomában jelentést tett. A mentők egy kocsival vonultak ki, de dolguk szerencsére csak két kisebb sérülésben akadt.

Hogy mint keletkezett a tűz, határozottan az idő szerint meg nem tudni hanem igen valószínű, hogy egy gondatlanul eldobott gyufa okozta a veszedelmet. A gyár felügyelője ugyanis ma reggel egy gyufát talált a raktár mellett. Miután a legszigorúbban tiltva van a gyárba gyufával való belepés, a gyár udvarán volt fuvaroskocsisok zsebeit azonnal megmotozták, azonban gyufát egyiknél sem találtak. A tűz, hogy ez megtörtént, a gyár raktárépülete lángokban állt.

A gyár igazgatója, Göszelmann Tivadar, egy fiatal nemetországi úriember, kizártnak tartja azt, hogy a kocsisok könnyelműsége okozta volna a borzasztó veszedelmet.

A rendőri sajtóiroda kedden az esetről a következő jelentést adta ki:

»A Külső-Vaczi-úton levő jula-gyár területén ma délelőtt háromnegyed 11 órakor a hátsó raktárhelyiség, ahol nagy mennyiségű juta volt felhalmozva, eddig meg nem állapítható okból kigyuladt. Az oltási munkálatok most javában folynak. A kár hozzávetőleg 250.000 ft.-ra.

TÖRVENYHATÓSÁGI ÉLET.

Felsőbb leányiskola Kecskeméten. Alig van a megyében város, mely annyit áldoz kulturális czélokra mint Kecskemét. Kecskemét város most is fenyves tanujelét adta annak, hogy mennyire hordja szíven a nevelés ügyét, amennyit en elhatározta, hogy 74000 ft. költséggel felsőbb leányiskolát építtet. Az építkezési munkálatokra már legközelebb megtartják az árlejtést.

Heti tájékoztató.

Julius 31 nap.

28 csütörtök. *Lucze.* Ausztria-Magyarországi semlegességenek kijelentése 1870.

29 péntek. *Mártha.* Lajos Fülöp francia királyja lesz 1830.

30 szombat. *Judit.* A segesvári ütközet, Petőfi halála 1849.

31 vasárnap. *Ignác.* Liszt Ferenc zeneszerző megh. 1886.

Augusztus 31 nap.

1. hétfő. *Vasas Péter.* Baross Gábor miniszter behozza a zónarendszert 1889.

2. kedd. *Porczuk.* Az oroszok győzelme Nagy S. fölött Debreczenen 1849.

3. szerda. *István v. tat.* Columbus Kristóf felfedező útjára indul 1492.

Tisztelettel értesítjük olvasóinkat, hogy lapunk f. évi augusztus 1-én új előfizetést nyit. Kérjük azon t. előfizetőinket, a kiknek előfizetése most augusztus 1-én lejár, hogy ezt minél előbb megújítani sziveskedjenek.

A „Közérdek” szerkesztősége

Lapunk előfizetési ára:

egy évre 4 ft.,

fél évre 2 ft.,

három hónapra 1 ft.,

mely összeg a lap kiadóhivatalába, **Fuchs Antal** könyvnyomdájába, **Ujpest, Árpád-út 20. szám** küldendő.

Kiváló tisztelettel:

a „Közérdek” kiadóhivatala.

H I R E K.

— **Névmagyarosítások.** Wagner Béla újpesti lakos vezetéknevét „Balázs”-ra, Pollák Imre palotai lakos vezetéknevét „Pásztor”-ra változtatta.

— **Az újpesti anyakönyvvezetői állásra** értesüléseink szerint 28-an pályáztak. A pályázók között van több előkelő tisztviselője Pest-megye törvényhatóságának.

— **Gazdasági tudósító.** A földmivelésügyi miniszter Ofner József földbirtokost, tököli lakost, Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye ráczkevei járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Népfelkelők felhívása.** A község katonai ügyi osztálya nyomozza az 1880. évi Ujpesten született ifjak tartózkodási helyét. Azok tehát a kik 1880. évben Ujpesten születtek, hajléktalanul jelentkezzenek a község házában, mert máskülönben sok zaklatásnak lesznek kitéve.

— **Jóteköny urnő.** Reisz Davidné, Reisz David az izr. hitközség alelnökének kedves neje 100 frtot adott az újpesti izr. leányarvaház javára. Az izr. nőegylet elnöksége a nemes adakozónak lapunk útján fejezi ki köszönetét. (Bárcsak minél előbb követték a jószívű urhölgy nemes példáját. Szerk.)

— **Köszönetnyilvánítás.** Az »Ujpesti izr. nőegylet« lapunk útján mond hálas köszönetet azon »Ujpesti gyermekművelőknek«, a kik a multkorai műkedvelői előadás tiszta jövedelméből 10 frtot adományoztak az izr. arvaház-alap javára.

— **Táncvizsgalom és színelőadás.** F. évi augusztus hó 7-én este 8 órakor a Colosseumban táncvizsgálommal egybekötött műkedvelői színelőadás rendeztetik, mely alkalommal az újpesti műkedvelő ifjak, Bereczik Árpádnak »A kis Blaháné« és »Kurta ruha, hosszú ruha« című egy-egy felvonásos gyermekvígjátékot fogják előadni. Közreműködnek: Deutsch Hermin, Bekéfi Szeren, Schwartz Matild, Rosenberg Szeren, Bekéfi Pál, Gross Márton és Lebovics Nandor. A színelőadás előtt Bekéfi Sándor Petőfi Sándor »Órült«-jét fogja szavalni. A két vígjáték között pedig Gross Sárika magyar népdalokat fog énekelni, kit Bekéfi Pál fog hegedűn kísérni. Előadás után tánc lesz. Belpföld-díj: Személyenként 5, 10 és 20 kr. A tiszta jövedelem felerészben az »Ujpesti gyermekbarát egyesület« javára lesz fordítva.

— **Nevelő estély Budakeszen.** Feld Mátyás, ki jelenteg Budakeszen üdül, közkívánatra e hó 23-án, szombaton, egy művészi nivón álló nevelő-estélyt rendezett. Feld Mátyás nepszerűségét mi sem mutatja jobban, mint hogy már napokkal az előadás előtt minden jegy elkelt. Dozsi Alfréd, Faragó Ödön, Somfai Zsigmond monológjukat igen szépen adták elő, de a legjobban tetszett Feld Mátyás, kinek minden monológját szünni nem akaro tapsokkal jutalmazták. Végül Zveifus kapitány Budakeszen című alkalmi bohoságon kacagtak sokat. Ilyen fenyves sikerű esté Budakeszen meg nem volt.

— **Végzetes keztyűtisztítás.** Szerenyi Kázmér gyógyszerész. — a mint sajnálattal értesülünk — mult heten keztyűit tisztította. A keztyűtisztításhoz benzint használt és hogy a kezere huzott keztyűk hamarabb száradjanak, kiment az udvarra. Szendélyes cigarettázó lévén, cigarettára gyújtott és a gyufa egy szikrája a keztyűkre esett, mire ezek rögtön lángra lobbantottak és kezeit súlyosan összeégette. Nagy lelelkéjelenetnek köszönhető, hogy életveszélyes égési sebeket nem kapott. Dr. Fuchs Ignác rögtön gyógykezelés alá vevén a beteget, reméljük és kívánjuk, hogy Szerenyi Kázmér sérülései hamar meg fognak gyógyulni.

— **Vonatösszeütközés.** Hétfőn reggel az Ujpest-Rakospalotai állomás előtt a 266. számú tehervonat mozdonya összeütközött egy Budapestről jövő tehervonat mozdonyával. Balon István fűtő az összeütközés alkalmával leguggott az egyik mozdonyról s kifecszamította a lábát. A mozdonyok meglehetősen megrongálódtak. A kár ezer forint. A vizsgálatot megindították arra nézve, hogy kit terhel a felelősség.

— **Híd a Margit-szigetre.** Mint egy könyv-matos újság írja, a kormány József főherceggel már nemcsak a Margithidnak a szigetre

való kiépítése, hanem a hídpenz-szedés ügyében is megkötötte az egyezséget. A Margithidon a pesti oldalról Budára vagy a szigetre sétálók ezután is fizetik a két krajczár hídpenzt, a hidnak a szigetre való elágazásánál azonban még tíz krajczár hídpenzt fizetnek azok, a kik a szigetre mennek. A budai oldalról jövők szintén fizetik a 10 kr. hídpenzt, ha a szigetre mennek, a pesti oldalra azonban ezután is hídpenz fizetése nélkül jöhetnek át. A ki a szigetről megy át a budai oldalra, a szigeti hídfőnél fizeti azt a 2 kr hídpenzt, a melyet a pesti oldalról a budai oldalra menők fizetnek. Az új híd építésére vonatkozó törvényjavaslat különben még az ősszel a parlament elé kerül.

— **Czinkotai bika-idill.** Czinkota maholnap nemcsak a nagyitezejeről lesz híres, hanem arról a kedves türelmességerő is, melyvel három remek bikáját az országuton sétálgatni engedi. Helyesebben mondva: küldi. Bab-szemnyi kis 8—9 éves pásztorfiu kíséretében napjában kétszer-háromszor megjelennek a czinkotai viczinális pályaudvar előtt a derek bikák s minden gene nélkül keresztül-kasul sétálgatnak az országuton s az utszéli árok partján legelésznek. Mordul megnéznek minden elhaladó embert, kocsit, kerékpárost. Az egyik különösen dühös kedélyű s hebe-korba megeselekzik egy kis bikaviadalt is a társával. Ha akkor valami emberfele a közelebe kerül, neki iramodik. Tagadhatatlanul érdekes állapot ez a bika-szabadság, de a mennyiben az emberiség közbiztonság tekintetében mégis haladt pár milliméternyit, igen időszzerű volna, ha a czinkotai község előjárósága erőtől duzzadó bikáit is kissé tavolabb sétálgattatná az országuttol. Mar a község pénzeszekeje érdekében is. Mert ha a bika valaki után iramodik, aki nem szereti, hogy trefálkozozanak vele s szépen lerevolverezzi: vajon ki fogja karát látni?

SPORT.

Verseny naptár.

Augusztus.

Budapest 14., 15., 18., 20., 21., 23., 25., 27., 28., 30.

Szeptember.

Alag 4., 6., 8., 11.

Budapest 25., 27., 29.

Október

Budapest 1., 2., 4., 6., 8., 9., 11.,

Kolozsvár 9., 16.

Arad 23., 23.

— **A Szent-Leger.** A budapesti őszi meetingen díjlőre kerülő 70.000 koronás Szent-Leger szenzációs sporteseménynek ígérkezik. Mint értesülünk Habenichts, a nemet derby-nyerő, ha egészséges marad, minden bizonynyal előjön a nagy díjra, a mi azután eldönt-hetne, hogy jobbak-e a mi háromevéseink a nemetekeivel. Magyar oldalról ugyanis: Áruó, Mindig, Komamasszony, Lulu, Eszterfi, Buseri és Deria tekinthetők valószínű indulóknak. Első favorítja a nagy díjnak 4: Iod-sai Mindig, melyet a két derby nyerő: Áruó és Habenichts követ 5: 1 osztalekkel Komamasszony előtt, a mely ellen még hetszeres pénzt lehet kapni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

— **Az újpesti m. kir. állami faipari szakiskolának** most jelent meg az értesítője, mely híven beszámol az elmúlt tanév sikeres működéséről. Az érdekes értesítőt Gutkopl György az intézet derek igazgatója állította össze nagy gondnal, mely a következő fejezetekből áll: Kivonat az újpesti m. kir. állami faipari szakiskola szervezeti szabályzatából. Adatok az 1897—98. tanév történetéhez. Az intézet felügyelő bizottsága, illetve igazgató-agához az 1897—98. tanév folyamán a felettes hatóságoktól érkezett rendeletek. Órarend. Az elmúlt tanévben elvégzett tanulmány. Kivonat a növendékek anyakönyvéből. Erdemsprozati jegyek. A szakiskola I—III. osztályu tanulók érdem-orozata. Könyvtár, szertár, tanműhelyek és egyéb felszerelések kimutatása. Kimutatás az intézet tanulmányhelyében az 1897—98. tanévben termelt munkákról. Ösztöndíjban és segélyben részesített tanulók. Fenntartási költségek és azokhoz való hozzá-

Járolás. Értesítés az 1898-99. tanévre. Az értesítő esimes kiállítása Fuchs Antal nyomdáját dícséri.

— **Előfizetési felhívás.** Aluhrott ezennel a »Törvényhatósági Naptár« tizenegyedik évfolyamára hívom fel a t. érdeklődők figyelmét. Naptárunk czelszerűségét és hasznavehetőségét előkelő helyeken is elismerték; így főbbben a miniszter urak közül (a belügyminiszter urnak 47281/1789. és 44050/1880., a pénzügyminiszter ur 2616/1891. eln. és 2012/92. eln., a vallás- és közoktatási miniszter ur 1650/1888. eln. számok alatti rendeletekkel.) Budapest székes-főváros polgarmestere (15274/1888. eln. és 42441/1889. eln. és 17551/1890. eln. sz. rendeletekkel), Pest-Pilis-Solt-Kiskun-megye, Baranya- és más megyék alispánjai, a kik több ízben ajánlották azt a saját hatáskörük alatt álló hivatalos közegeknek. A díszes kiállítású naptárnak, mely hatszáz oldalnál nagyobb kötet lesz, ára füzött példányban 1 frt, keménykötésű példányban 1 frt 20 kr. lesz, tehát hallatlanul olcsó. Kérem az előfizetési pénzt két hét alatt a »Pesti könyvnyomda részvény-társaság«-hoz beküldeni, hogy a nyomtatandó példányok száma iránt intézkedhessünk. Dr. Toldy László Budapest székes-főváros főlevéltárnoka, a »Törvényhatósági Naptár« szerkesztője.

Szépirodalmi csarnok.

Bűnösök házassága.

— Regény —

Írta: Erschinger Jánosné.

A szegény Marion, mert ő volt, sajátos helyzetbe jutott. Azt a levelet, melyet favozása előtt keblebe rejtett, és mely jogász fivérere Gautierre volt czimezve Párisba. Nantesen tul az első állomáson postára adta. E levélben tudatta fivérevel, hogy atyja zsarnoksága miatt a szülői ház reá nevezte ürhe-

tellen lett, a miert hozzá menekül. Nála, szeretett fivérenél, atyjuk kedvenczenél remél oltalmat és védelmet találhatni. A jó gyermek Párist affele vidéki nagy városnak képzelte. Azt hitte, hogy ha megerkezik, mindjárt az első ember, a kítől fivére után fog kerdezősködni képes lesz őt hozzá vezetni, vagy legalább utbaigazítani. Azért kelemellenül lepte meg, midőn gyerekes kerdezősködésere némelyek esodálkozva mosolyogtak reá, mások meg oly beszédbe eredtek vele, hogy daczára tapasztalatlanságának, kenyszerítve érezte magát a beszélgetesnek veget vetni.

Végre egy jó arcú öreg polgár, ki látta, hogy a leánya a vidékről jött s hogy gyermekded őszintesége valódi és nem tettelet, megkerdezte tőle, hogy ki legyen az a Gautier fivere, Marion feleltere, miszerint fivere joghallgató, a »Quartier latin«-ba utasította őt, a hol a diákok rendes tartozkodási helye van.

Marion arra is emlékezett, hogy Gautier egy Masseul nevű özvegyvel lakik és kutatást most ez irányban folytatta.

Végre hosszas kerdezősködes és sok apró kaland után eljutott a »Quartier latin«-ba sőt Masseul özvegy házához is elerkezett. Szerenyen kopogott a kapura alkalmazott rezkalapácsal, mire kinyílt a kapu és azon egy körülbelül ötven éves hölgy lépett ki, czifrán felöltözve, fejen sajátos, caricaturakra emlékeztető főkötővel.

Marion alázatos meghajlással köszönt, mit Masseul asszony méltóságteljes főhajlással viszonzott.

— Mit keres lelkem? — kerde az idős hölgy leereszkedéssel.

— Jó asszony én Vatel Gautier jogászt keresem.

Ha látta valaki a nyugodtan sétálgató pulykakakas felgyejjedését, ha gondozónője pirosfejkendővel jelenik meg előtte, az el tudja képzelni a hatást, melyet Marion beszéde Masseul özvegyre gyakorolt. Mintha villamos

ütes érte volna; arca vörös lett mint a leal-dozó nap, míg orra, mely rendszeren vörösen virított, most kek és lila színt játszott. Kezeit ökölbe szorítva emelte fel, fejkötője talán a felmeredő hajzattól színlén felemelkedett s szalagjai mind meg annyi kígyó vette körül Medusa fejet.

Marion irtózva hátrált, mintha csak a retén sétálva varangyosbékára lepelt volna.

— Jó asszony — kerde ujra.

De Masseul asszony rákiáltott:

— En nem vagyok jó asszony, én nem akarok jó asszony lenni. Mi hasznom volt belőle mikor elég együgyű voltam, hogy jó asszony legyek? Mi hasznom volt abból, midőn Gautiert, azt a korhely fickót házamba fogadtam, daczára annak, hogy tudtam, miszerint Chaudron rezműves a hol azelőtt lakott, mindenét lefoglalva kitétte az utcára.

Nem rendeztem be neki legszebb szobámat, mely megholdegült fejemé volt, nem előlegeztem neki pénzt, hogy adosságait kifizethesse, míg otthonról megkapja havi penzét? Nem traktáltam őt és kenyeztettem elege, akárcsak a saját fivérem lett volna ugy, hogy a szomszedok már rebesgetni kezdtek erről és amarról? No és mi hasznom volt belőle, hogy oly jó asszony voltam?

Bolonddâ tartott a gyalázatos gezengez; azt mondta, hogy Gaudrin nevű barátjával éjjelenként a Pandekták* tanulmányozza és ha reggel kimerülve, fáradtan haza jött, akkor sopánkodtam és hittem, hogy a fiatal ur azért fárad annyit, hogy csak minél hamarabb vegyessen; ám Bliffon szomszed a borhely felvilágosított, hogy minő tanulmányokban törik magukat az ifju urak. Karlyznak, isznak, leder szemelyekkel tivornyaznak.

* Pand-kták vagy digesták Justinianus es. rendeleteire regibb római jogászok mtaiból össze-szedett gyűjtemény, a Corpus juris civilis 2-ik nagy kiegészítő része.

FUCHS ANTAL

könyvnyomdája

Ujpest, Árpád-ut 20. szám.

Ajánlkozik a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos készítését a legjutányosabb árak mellett.

Elvállal hirdapokat és műveket minden nyelven, körleveleket, táblázatokat, esketésre, gyűlésre és egyéb meghívókat, gyászjelentéseket, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli kereskedelmi és egyletbeli nyomtatványokat, szállítóleveleket, falragaszokat, vonalzott üzleti könyveket, folyóiratokat stb. stb. a legmérsékeltebb árakon való elkészítését.